

JURIST
FORBUNDET

Dommerforeningen

SAMMENDRAG

SAMLING - HØRINGSUTTALELSER FRA
AGDER LAGDØMME

Innhold

Kommentar.....	1
Høringsuttalelser	2
Telemark tingrett – kontorsted Skien og Notodden	2
Dommerforeningen i Agder	2

Kommentar

Hørings svar fra Telemark tingrett – kontorsted Skien og Notodden - vil ettersendes

På departementets nettside er det lastet opp følgende høringsuttalelser:

- Agder tingrett – domstolleder.
- Dommerforeningen i Agder og Dommerfullmektigforeningen i Agder – samme
- sorenskriver Dag Bjørvik ved Telemark tingrett.

Høringsuttalelser

Telemark tingrett – kontorsted Skien og Notodden

Dommerforeningen i Agder

Endring i domstolstruktur

Dommerforeningen og Dommerfullmektigforeningen i Agder tingrett avgir slik felles høringsuttalelse i anledning sak nr. 22/37f- Endringer i Domstolstruktur:

Konklusjon:

I Agder tingrett Ønsker hverken Dommerforeningen eller Dommerfullmektigforeningen å omorganisere/reversere den organisasjonen som vi har i dag.

Foreningene som nevnt representerer alle dommere og dommerfullmektiger, bortsett fra 6n person.

Som bakgrunn for høringen opplyses det om at forut for sammenslåingen av Aust-Agder tingrett, Kristiansand tingrett og Lister tingrett, til dagens Agder tingrett, var det delte oppfatninger med hensyn til den strukturen vi fikk. I Aust-Agder tingrett var man for eksempel enstemmig imot omorganisering til dagens struktur. Det var Ønskelig å fortsette som før. Etter sammenslåingen er det nå ingen i våre foreninger som ønsker reversering. Det presiseres at den strukturen vi fikk var vesentlig annerledes enn Domstolkommisjonens forslag ved at alle tre rettssteder ble likestilt og ingen rettssteder ble lagt ned.

Domstolkommisjonens rapport og forslag ble opplevd ubegrunnet og diskrediterende for kompetansen ide mindre domstoler.

Innledningsvis vil vi i Agder tingrett gi uttrykk for at vi er skeptiske til departementets høringsnotat og manglende utredning som ligger til grunn for dette. I praksis ber man nå om at høringsinstansene foretar utredninger og kommer med innspill, men det burde ha vært motsatt. Det pekes også på at departementet, som begrunnelse for reversering i pkt. 3.L, påpeker at det' er viktig at <Tilgjengelige domstoler med nærhet til brukerne gir domstolen bedre lokal forankring og bedre forståelse for lokale forhold>. Brukerne har i dag nøyaktig den samme nærhet som tidligere og det er oppsiktsvekkende at domstolen skal ha <bedre forståelse for lokale forhold>. Dommerne dømmer på bakgrunn av de rettsregler som gjelder for hele landet og de bevis som fremlegges i retten.

Agder tingrett er videre av den oppfatning at departementet under enhver omstendighet burde ha gitt reformen adskillig lengre virketid før man eventuelt skulle evaluere denne.

Omorganisering av virksomheten er krevende for ledelsen og medarbeiderne i domstolen.

Det skaper usikkerhet og det benyttes betydelige ressurser på organisering. Dette er ressurser som burde ha blitt benyttet til å tjene det rettssøkende publikum. **Vi er derfor av den oppfatning at dersom man skal omorganisere (reversere) virksomheten nå, bør vekten av hensyn som tilsier dette være betydelig sterkere enn de hensyn som taler for å beholde den någjeldende organisering.**

Vi er av den oppfatning at de hensyn som tilsier å beholde dagens organisering er betydelig sterkere enn de hensyn som tilsier reversering/omorganisering nå.

Særlig for de ansatte som arbeider i Arendal og Lister er det viktig å understreke at hensynet til å sikre dømmende virksomhet i Arendal og Lister er like viktig for dem som for omgivelsene. Dette er deres arbeidssted, det er viktig for rettsøkende publikum og det er viktig for kommunene/regionen.

Opplevelsen av nye Agder tingrett fra de ansattes perspektiv

Det er mye som er positivt med den nåværende organisering og lite som er negativt

Den negative siden, kulturforskjeller, rutiner, epostvaner, reiser mellom rettssteder for ansatte og ledelsen, med videre. Men dette er en naturlig tilvenning i en sammenslåing.

Arbeidshverdagen for dommere og dommerfullmektiger er stort sett som før. Vi er imidlertid blitt del av et større fagmiljø og det er opprettet en rekke faggrupper på tvers av rettsstedene. Vi opplever en høy grad/styrking av kompetansen i organisasjonen, blant annet i saker som omhandler barn. Ved tidligere Kristiansand tingrett var det noen faggrupper. I Arendal og Lister hadde man ikke noen faggrupper. Nå er alle dommere/dommerfullmektiger i Agder tingrett med i faggrupper og vi har etter sammenslåingen flere faggrupper enn før. Dommere/dommerfullmektiger får gjennom dette i økt grad muligheten til faglig kompetanse- og kunnskapsutvikling.

Saksbehandlerleddet er også involvert i faggruppene via fagressurs.

ND-saker (Narkotikaprogram med domstolskontroll) ble i Agderfylket tidligere kun behandlet ved Kristiansand tingrett/rettssted. I Agder tingrett er nå også to av dommerne i Arendal blitt ND-dommere, hvilket gir en langt bedre geografisk dekning og økt brukervennlighet knyttet til ND-sakene.

Vi opplever videre en tilstedeværende ledelse og vi blir sett og hørt. Vår sorenskriver, Robert Versland, var tidligere sorenskriver i Lister. Han har nå hovedkontorsted i Farsund. Arendal fikk, etter sterkt ønske, nestlederen, som har sitt hovedkontorsted i Arendal. Leder for administrasjonsavdelingen og leder for saksbehandlerne ble de samme som hadde disse

stillingene i Kristiansand tidligere. Vi opplever at ledelsen er opptatt av å styrke Lister og Arendal. Ledelsen er til stede ved alle rettssteder og det benyttes i tillegg digital teknologi i forbindelse med møter og annet. I dag er det færre ledere enn tidligere, hvilket i seg selv gir en effektiviseringsgevinst.

Erfaringen så langt er at Agder tingrett blir hørt sentralt, vi er landets femte største domstol. Ledelsen virker å ha gode linjer inn til Domstoladministrasjonen og sentrale politikere.

Ansatte ved rettssted Arendal og Lister opplever å bli prioritert for eksempel i forhold til økonomiske bevilgninger, utstyr, stillinger og kursing. Det investeres blant annet i utstyr til kontorer og videoløsning i rettsalene i Arendal og Lister.

Sammenslåingen antas å ha positive virkninger for rekruttering av dommere og dommerfullmektiger. For dommerfullmektigene ved alle tre rettssteder i Agder tingrett har sammenslåingen utelukkende hatt en positiv effekt. Vi har blitt en del av ett større faglig og sosialt dommerfullmektigmiljø som bidrar til økt trivsel, kompetanse- og læringsmiljø i dommerfullmektig perioden.

Tilgang for rettssøkende publikum

Arendal, Kristiansand og Lister rettssted er som før. Det rettssøkende publikum og aktører møter på de samme steder og treffer i all hovedsak de samme personer som før. Det skjer overlapping mellom rettsstedene slik at saker sjeldent eller aldri må utsettes som følge av sykdom og annet. Vi har en bedre ressursutnyttelse på tvers av rettsstedene og det er ressurser å trekke på tvers av organisasjonen. Vi har en rekke eksempler på at saker i Arendal, Kristiansand og Lister har kunne gjennomføres og avvikles som forutsatt til fordel for brukerne av rettsapparatet, ved slik overlapping fra de andre rettsstedene. Blant annet saker som omhandler barn.

Det store spørsmålet er om en omorganisering/reversering kan utfordre tilgangen på denne sakstypen - eventuelt andre sakstyper, som for eksempel barnesaker, som følge av ytterligere fremtidig moderat spesialisering.

Tanker om sikring av dømmende virksomhet på sikt

Særlig for våre medlemmer i Arendal og Lister er det helt sentralt å sikre dømmende virksomhet ved disse rettsstedene, også på sikt. Vi er av den oppfatning at kommunene og juristmiljøene øst og vest i fylket har sammenfallende interesser her. i

Slik det fremstår nå er reversering eller: opprettholdelse av Agder tingrett de to alternativene vi har å forholde oss til - men slik at reverseringsalternativet fremstår mest uforutsigbart med hensyn til hva det vil innebære i fremtiden. Det knytter seg blant annet usikkerhet til

hvilke andre domstoler som i tilfelle blir reversert. Og hvis eksempelvis Lister og Kristiansand skulle bestå som en tingrett, hva med tingretten Øst i Agder som vil bli vesentlig mindre? Det er ikke ønskelig at det blir et <A- og B-lag> av domstoler i ulike sammenhenger (bevilgninger, rekruttering, mv.), slik dette tidligere var opplevelsen i Agder, i både Lister og Arendal.

Vi oppfatter at, Domstoladministrasjonen først og fremst har en sterk interesse i å begrense antallet domstolledere som de må forholde seg til ut fra blant annet organisatoriske forhold, og at dette har vært en viktig faktor bak reformen. Dette vil naturligvis opphøre ved en større reversering. Vi minner om at Domstolkommisjonen ble nedsatt som følge av et reelt behov for endring av domstolstrukturen tilpasset en moderne og dynamiske samfunnsstruktur.

Vi minner også om Riksrevisjonens kritikk, svært alvorlig, som er den mest alvorlige form for kritikk og som fremgår av NOU 2019:17. Riksrevisjonen pekte særlig på at potensialet for å effektivisere tingrettene ikke var utnyttet i større grad. Det var særlig de mindre domstolene som hadde det største effektiviseringspotensialet ifølge Riksrevisjonen. Det er dermed med undring vi leser høringsnotatet om at det fra departementets side er ønskelig å styrke de mindre domstoler ved en reversering. Det er sikkert riktig at dette isolert sett vil gjøre de minste domstolene mer robuste, men samtidig vil det bare forsterke arbeidsbelastningsforskjellene mellom små og store domstoler.

Høringsnotatets merknader om felles saksinntak for flere domstoler fremstår åpenbart ikke som en realistisk løsning. Hvordan sakene skal fordeles vil fordre enighet mellom sorenskriverne, og vil være utfordrende blant annet med tanke på den enkelte domstols plan legging, ressursutnyttelse og måloppnåelse.

Vi har pr. i dag, som ellers i landet, en generell nedgang i sakstilfanget, i både straffesaker og sivile saker. I Arendal er det sannsynligvis noe i overtall i dømmende stillinger i forhold til sakstilgangen. Dette har ført til at dommerne og dommerfullmektigene ved rettssted Arendal, i større utstrekning enn dommerne i Kristiansand, har behandlet saker ved andre rettssteder, særlig i Kristiansand. Dette er i det rettssøkende publikums interesse og i det store bildet styrker berettigelsen og arbeidsplassene i Arendal.

Det er videre en reell frykt for at tilgangen på for eksempel barnesaker (barnelov/barnevern) etter reversering kan bli utfordret. Et ekspertutvalg (særdomstolsutvalget) har anbefalt at slike saker bør gå i domstoler med minst ti dømmende stillinger. Det er man ikke i nærheten av i hverken Arendal eller Lister etter en eventuell reversering. Dette er en reell og alvorlig frykt vi har i et lengre perspektiv for mindre rettssteder. Bortfaller barnesakene faller <en

vegg ut)), det utgjør 1/3 av de sivile sakene. Dette vil, mest sannsynlig, føre til at vi på sikt må overføre dommer- og saksbehandlerressurser fra Arendal og Lister til Kristiansand, og det kan oppstå et spørsmål om det i så fall er berettiget å opprettholde disse rettsstedene.

Det er sterke interessegrupper som støtter særdomstolsutvalgets føringer, og/eller i det minste kravet om spesialisering i dette fagområdet. Det kan vises til at både barneombudet, Stine Sofie stiftelse med flere har vært ute i media og advart mot reversering og vært tydelig på kravet om styrking av kompetansen i saker som involverer barn. Kravet om styrking av domstolene og kompetansen i barnesaker er høyt på dagsorden i Norge, særlig etter dommene mot Norge i Den Europeiske Menneskerettighetsdomstolen.

I likhet med barneombudet og Stine Sofies stiftelse er vi ikke i tvil om at den nåværende organiseringen er til barnets beste i forhold til å reversere/omorganisere tingretten. Vi tør også minne om at det fremgår av Grunnloven S 104 annet ledd at <<Ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn>.

Den generelle tendensen i retning av såkalt <moderat spesialisering> for dommere peker i den samme retningen. Det er utvilsomt slik at det på flere fagområder vil være aktuelt med såkalt moderat spesialisering av dommerne i tiden fremover. Det kan være mer utfordrende for mindre domstoler å ha kapasitet og mulighet til å ta del i dette. Igjen er ND saker et enkelt og alt etablert eksempel. Etter opprettelsen av Agder tingrett har vi som nevnt to ND-dommere i Arendal.

For Agder tingrett er det et nokså omforent ønske man har for den prosessen som nå er i gang - så ville det være å få et bredt politisk flertall om sikring av rettsstedene, herunder Arendal og Lister, og at beslutninger om rettssteder løftes formelt slik at det lovfestes. I et slikt tilfelle kan det også i forarbeidene gis føringer for forholdsmessighet ved opp og ned bemanning, overføringer, saksutjevning, mv.

Jostein Johannessen

Tillitsvalgt for Dommerforeningen

Clara Chang

Tillitsvalgt for Dommerfullmektigene